

ВЕЛИКА СРБИЈА

LA GRANDE SERBIE

БРОЈ 15 лепта

Уређује ОДБОР

БРОЈ 15 лепта

ЈЕДНА ПОУКА

Апетити централних држава

Јављено је, да је у Букурешту потписан уговор о миру између централних држава и Румуније. Под каквим је условима потписан овај уговор, најбоље се види по томе, што орган аустро-угарског министарства спољних послова, Фрембенблат, најави, да су Румунији наметнути услови врло тешки и да могу бити стапан извор сукоба на Балкану.

Како се из овога види, један одглавних злочинаца атака на Румунију и румунски народ цинички признаје преко свог органа, да је са условима о миру Румунији учињена велика неправда, да су услови врло тешки, да, дакле, прелазе чак и границе тежња освајачке политike централних држава. Цинизам је толико велик, да му је немогуће наћи примера!

Несрећним развојем догађаја на Истоку, а не снагом непријатеља, Румунија је дошла у безизлазан положај, и она је морала пристати да разговара са непријатељима о миру. Али извесно никада није могла замислити да ће непријатељи, у моменту проглашења својих тежња за миром »без анексија и одштета«, бити према њој сувори до најодвратнијег злочинства. А ипак су такви били! И не само то; они су суштавише отишли толико далеко у задовољавању својих апетита, да се не устручавају отворено признати, како су претерали у пројдерљивости. Толико по-

кварености тешко је наћи!

Позната је истина: да свако зло има и својих добрих страна. У конкретном случају она вреди више но ма где друго.

Дugo се веровало, да ће се ипак на крају мочи повести разговор о миру са централним државама, а нарочито са Аустро-Угарском. Дана, после догађаја на

Истоку и поступка са Румунијом, нема никакве сумње о томе, да је немогућ ма какав разговор о миру са централним државама. Такав разговор био је врло опасан. Он би сваку државу, која би га примила, одвео право у ропство и пропаст, као што је одвео и Румунију, додуше ову силом приликом и љеног нересрећног положаја. А најопаснији би такав разговор са незајакљивим непријатељима био за мале државе.

То је најбоља поука, црпљена из догађаја на Истоку и из понашања према Румунији.

ПОЛИТИЧКЕ ВЕСТИ

Лондон, 29. — Из Јаша јављају, да је председник румунске владе, Маргиломан, распустио склопишту и одредио нове изборе за јун.

Цирих, 29. — Председник аустријске Господске Куће, принц Вандишерц, упутио је председнику владе Сајдлеру представку, тражећи његово посредовање код цара да га смени са по-ложаја.

Ново насиље
Немачка задржава руске заробљенике

Амстердам, 29. априла. Заванично саопштење објављено у немачким листовима наговештава да је Немачка решила да што дуже искористи руске заробљенике.

Износећи да данашње прилике онемогућавају брз повратак заробљеника, у потпуности се додаје: »Пренос руских заробљеника у Румунију мора се вршити лагано и трајаће врло дugo. Немци истичу као разлог задоћењу одласка руских

У осталом, данас би такав разговор о миру са непријатељима био издајнички и до крајности непаметан још и зато, што су непријатељи на прагу катастрофе и на најбољем путу да приме мир какав им се буде диктирао. Њихова дуго припремана

офаџива, предузета из-

безумљеношћу на већих

крволова, потпуно је

пропала, а пропашће у

толико пре и сваки други покушај.

Са позитивним изгле-

дима на потпун и конач-

ан успех наши моћни

ица, п. бр. 68 тражи Божидара С. Стојковића из Параћина, рергут 1915 год. и моли сваког, ко би молиша о њему знао, да га извести на горњу адресу.

— Садубоким родитељским болом извештавам своје сроднике, пријатеље и друге, да сам добио тужну вест из наше узвишене и нападене Србије, да је наше најмилије дете а најмлађа ћерка Олаџа — Олга испустила своју анђелску душу заклонивши њене миље очице за навек 5.ог марта 1918 год. у најлепшем цвету своје младости у 17-тој години, у Ваљеву у загрђају једине тужне мајке и сестара, а далеко, далеко од милог јој брата Момчила Ђака у Русији и тужног њеног тате, који је вечно оплакивати, као и њена мила мама Перса, сестре Милица, Вука, Стана, Милка и брат Момчило, са осталом многобройном фамилијом.

— Миленко Ј. Јефтовић, наредник 1—3, пошта 80, извештава свога сина Десимира М. Јефтовића у селу Гор. Добриње код Пожеге, да су здраво: он и Живко Јефтовић и моли за што скорији извештај и фотографију од својих

— Драгиша Т. Здравковић, 1. пољ. бат., пошта 603, извештава стрица Боре Јаковића, из села Печењевца, Лесковац, да су живи и здрави он, браћа Јуба, Милан, Јован, Душан, Божко, Трајко и Чеда; рођаци Влајко, Влади-

— Милан Г. Стефановић, артиљеријски мајор, В.П. 801. 2-3

ПОШТА ЗА СРБИЈУ

— Милован Д. Милосављевић, резервни пешадијски поручник, пошта 48, извештава брата Владимира Црнића, економа у селу Ратаје, през жупски округ крушевачки, да је са савновицом и осталима здраво и моли за одговор.

— Миленко Ј. Јефтовић, наредник 1—3, пошта 80, извештава свога сина Десимира М. Јефтовића у селу Гор. Добриње код Пожеге, да су здраво: он и Живко Јефтовић и моли за што скорији извештај и фотографију од својих

— Драгиша Т. Здравковић, 1. пољ. бат., пошта 603, извештава стрица Боре Јаковића, из села Печењевца, Лесковац, да су живи и здрави он, браћа Јуба, Милан, Јован, Душан, Божко, Трајко и Чеда; рођаци Влајко, Влади-

— Милан Павловић штаб дивизије п. 246, извештава своју сестру Јеросиму у се-

мр, Прока, Драгутин, Таса, Душан, Живадин, Това, Јованча, Цена, Ставра, Трајко и Миче, сви из Печењевца. Таса Јовановић, Милан Стевановић, Војислав Станковић, Љубомир Стевановић, Драгутин и Гарч Николај, Михаило здравковић, Стојадин Поповић, Душан Стевановић, Војислав Здравковић, Мика Румена, Милан Мијаиловић, Миладин Перећ, Јоса Петријин, Мица Здравкин, сви из истог села. Сви моле за одговор.

— Љубомир М. Симовић, 1. хауб. батерија пошта 711, извештава оца Марка Симовића, у селу Пријава-ру, срез таковски, да су живи и здрави он, шурак Војислав, Милан, браћа Јуба, Миша, Драгомир, Милије и Радомир Н. Павловић. Моли за одговор.

— Милан Миливојевић, војни обверник — Верте-коп — из села Лозовика, срез вел. орашки, округ смедеревски, извештава оца Мату Миливојевића, да је жив и здрав и моли за извештај о свима својима.

— Милан Павловић штаб дивизије п. 246, извештава своју сестру Јеросиму у се-

заробљеника рђава прено- сна средства и велики број за право и слободу, за безбедност и будућност човечанства.

Наш народ био је први на удару; на нас су непријатељи најпре

зинули, и они би се пре

одрекли каквог свог

дела на наших терито- рија. Али, јакр је орах

војка чудновата, не

сломи га, ал' зубе по- ломи! — Наш народ је

био први на мегдану и

остаће до краја; он ће

до краја остати на мег-

дану, да би био први у

постојању у Немачкој.

Дејли Експрес пише да је један од немачких аген- ванда пацифистичке пропа- ганде приспео у Лондон.

Он је полузванично доста-

виво немачке предлоге о

миру разним виђенијим људ-

има. Он је изјавио да смо

одбијањем преговора о ми-

ру прошле године омели

цивилну странку Немачке

да угуши милитаристе.

Данас се ми — завршио

је овај — можемо надати

миру са узајамним концеп-

цијама. Одговорено му је

да у енглеском речнику не

постоји реч мир са концеп-

цијама.

Рим, 29. — Италијански

лист Ил Секоло доноси:

да је један Холанђани

стигао

као нарочити изасланик Нем-

ачке у Лондон и поднео

немачке предлоге о миру.

Цирих, 29. — Према из-

вештајима из престонице

Споразума, владе Споразу-

ма не дају никакву важност

немачким корацима за мир.

Цирих, 29. — Према из-

вештајима из престонице

Споразума, владе Споразу-

ма не дају никакву важност

немачким корацима за мир.

Амстердам, 29. — Према

Берлинер Тагеблату одла-

гање сазива аустријског

парламента има се припи-

сати жељи цара Карла, да

би се избегла дискусија о

његовом писму.

Берн, 29. — Бечком ли-

сту Абрајтер Цајтунг за-

брајен је узак на Немачку

за све време трајања рата.

Цирих, 29. — Аустријска

влада упутила је

документе у којима је

изјављено да је узак

највећи узак на свету

и да је у

правните српске Маједо-
нија, најбоље нам показује
факт да је кичевски бугар-
ски владика телеграфски
мolio краља Фердинанда
да се престане са таквим
спортацијама у маси, »јер
се таквим поступцима
оказало свету да су ста-
јовини Срби а не Бу-
гарии. Тај владика не про-
тестију из хришћанског
сажаљења већ из политич-
ких разлога! Наравно и
онде су сва имања конфи-
сикана у корист бугарске
државе што даје богат плен
и плачку.

Анкета је дакле утврди-
ла да су Бугари отргли са
домаћим огњиштима хиљаде
и хиљаде Маједонца и
конфисковали у своју ко-
рист њихова имања. Зар
треба нарочито да се и-
стакне нелегалност таквих
поступака противних сви-
ма модерним правним по-
мовима, и зар треба још
наглашавати нечовечност
таквог поступања? То нас
сећа на најмрачнија стара
времена када су побеђени
народи били уништавани и
одвођени у ропство. Нем-
цима и њиховим вазалима
припада та час та су по-
нова увела у праксу те
варварске и дивљачке оби-
чаје.

Бугари су и змишли и
конфискацију имања свих
оних који су изашли из зе-
мље, противно сваком пра-
ву у опште. Верни својим
господарима Немцима и
они су увела ропство. Ти
»Татари Бугари«, као што
свој народ гордо назива-
њахов песник Ћирил Хри-
стов, користе се свим мо-
гућим средствима да за вре-
ме своје окупације што ви-
ше упропасте омранут им
српски народ!

Али, примивши факт де-
портација, ваља нагласити
оно што је анкета утврди-
ла о начину живота депор-
тираних. Из документата и
свих саслушања се види
да су сви ти изгнаници
стављени у најгоре могу-
ће хигијенске прилике да
би само у што већем броју
испропадали. Њихов живот
је псећи, свих без обзира
на пол или на старост. Во-
ља њихових господара је и
сувиши провидна; њоме се
постиже циљ окупације ко-
ји је свуда и увек исти:
истребљење српског пле-
мена.

IV

Систем управе

За анкету је било од ин-
тереса проучити систем бу-
гарске управе у ново о-

својеним областима и ви-
дети под какв је режим
доспео српски народ. Од-
мах ваља истаћи ове бит-
не прете тог новог режима:
батинана, учене, хапшења
и режим комита. Таквим су
новостима Бугари обдари-
ли своју «браћу» коју су
»ослободили српског ига«.

Права је брига Бугара ба-
ла да уклоне све оне људе
који су били на управи за
време српске владавине, а-
ли не да би их заменили
неправим људима, већ да
би дали све сеоске и оп-
штинске и српске власти у
руке својим типовима, у
већини случајева својим
старим комитама. Кметови,
председници, пољски чу-
вари, пандури, српски на-
челници — све је то био
овејан злочинац старог комитског режима. Сви су они
зависили од централног револуционарног ма-
једонског одбора у Софији
који је (напр.) у Битољу имао
своју делегацију од три члана, чији је домен би-
цео крај око Битоља и Цре-
не Реке. У Битољу су чи-
новници били регрутовани
на исти начин међу ста-
рим комитским разбојни-
цима. Врхови нису ништа
били бољи од потчињених.
Капетан Бајацијев, начел-
ник у Битољу био је
грамзлив и жен скараш.
Његов помоћник Наум Владов
ноторна пијаница и лопов. Из Битоља се дира-
гирало, као из центра, сви-
ма околним крајевима: де-
легати су одлазили са комитским патролама на обилазак села у циљу над-
вора рада осталих власти.

Прве последице таквог
комитског режима убрзо су
се показале. Људе су поче-
ли хапсити под видом »по-
дозривих као Срба«, а у
ствари да би затвореног
уценili и пустили га на
слободу за добру пару. На-
равно није изостало нибата-
ниче, ни мучење виђе-
них људи који су били на-
ше присталице. Ала чим је
режим уклонио »србофиле«
одмах се приступило уче-
ни у најширем смислу. Ти-
пична плачка под видом
ординарне учене била је
оваква: доће се том и том
домаћину и каже му се да
се налази на листи оних
које треба интернирати, а-
ли се може спаси тога а-
ко положи означену суму
новаца. Анкета располаже
тако многим именами у-
чењених и разних сумама
учене. Или би се казало

некоме да ће га затворити,
ако не плати толику суму.
Или би затворили и из зат-
вора га пустили тек када
се искупи новцем. Откуп
робља! Зар то не личи на
враћање старе азијатске
праксе? Органи бугарских
власти имајају само једну
 жељу: што више пзра. И то
је ишло тако од врхова па
све до последњих слуга
режима. Према мусломан-
ском становништву Маједо-
није није се имало ни-
каква призрења. Утврђено
је још и то да су Бугари
нерадо, готово никако, при-
мали своје новчанице. По-
казивали су врло слабо по-
верење у новац своје ро-
ђене земље.

Такав режим, у коме је
стари комитски разбојник,
зло познат Пандил Шиш-
ков, могао бити полициски
комесар у Битољу, очевидно
је врло брзо и врло успешно
бугаризира освојене обла-
сти. У ствари режим је у-
чинио да Бугаре више не
желе ни њихови стари при-
врженици и пријатељи ме-
ђу Маједонцима. Режим
пљачке, глада, терора и у-
чене свакако није могао
наћи. Јубави у маједон-
ском становништву. У ослобо-
ђеним територијама пу-
ста села, гладна деца, мр-
шава и упалих образа, ко-
ја траже хлеба, опустеше-
не имовине, куће и поља,
показују трагове освајача.
У Битољу су постојали не-
какви комитети за исхрану
становништва, али је ве-
ћина намирница била при-
дизана од чиновника те по-
сле продавана за скупе па-
ре. У осталом најбоља га-
рантија је рђав режим у Ма-
једонији била је улога коми-
та у систему управе, коми-
та чију је велику листу име-
на анкета утврдила. Режим
је упропасти пропаганду,
узвек и свуда је начин по-
ступања са »браћом« био
у толико великој опреци са-
разијом пропагандом за
»бугарску Маједонију« да
остатци становништва да-
нас добро познају бугарску
управу и да је више никад
не пожелјети.

Оно што је било у Ма-
једонији било је и са сви-
ма територијама које су
окупирали Бугари. Кори-
стећи се побуном у ист.
Србији, Бугари су могли
до миле воле заводити ре-
жим војничког терора.

Оно што се хтело пости-
ћи убиствима, депортација
тако многим именами у-
чењених и разних сумама
учене. Или би се казало

мом управе». Режим је био
задан такав какав је био
завојевања: упропаш-
ћења српског племена!
(Крај)

САРАТНИХ ФРОНТОВА

Са солун. Фронта
Француски коминике
Солун, 29. априла

Узајамна артиљериј-
ска борба на више та-
чака фронта. Енглески
су авијатичари бомбар-
довали непријатељске
положаје и логоре запа-
дно од Дојрана и у
области Сереза.

Франц. коминике

Париз, 29. априла
Артиљеријска јака бор-
ба у области Гривесн и
Мај-Реневал. Фран-
цуске су трупе изврши-
ле северно од Гривесна
препад и заробиле 15
војника. У локалној оп-
ерацији северо западно
од Орвилер-Сорел Французи су прилично
напредовали. Заробљено
је 39 војника. Одбiven
је немачки против-
напад у близини Невил
Витас. На осталом фрон-
ту није било важних до-
гађаја.

Наше су ескадриле
бациле више од 14 тоне
експлозива на Перону,
Бапом, Дуе и Зебри. У
воздушној борби наши
су авијатичари обори-
ли 8 немачких аеропла-
на и 6 других приморда-
ли да се спусте. Девет
наших апарата нису се
вратили.

Италиј. коминике
Рим, 29. априла
У долини Валорсе наше
су трупе после јаке борбе
заузеле утврђен вис брда
Корно, заробиле 100 војни-
ка и заплениле два топа, 4
митраљеза и ратни мате-
ријал. Сукоби патрола у
долини Френделе и Ори-
ча. Заробљено је војника.

Енглески су авијатичари
уништили непријатељски
балон и приморали три ае-
роплана да се спусте.
Солунски фронт. — Од-
бiven је непријатељски на-
пад на наше положаје на
коти 1050.

ДНЕВНЕ ВЕСТИ

ПОЗОРИШТЕ НА ПОЛОЖАЈУ

На дан 5. априла у 3 часа
по подне извршено је уз
суделовање војне музике
свечано отварање војнич-
ког позоришта Шумадиске
Дивизије.

Чланови овог позоришта
су војници са положаја
од Мај—Реневал, али су
извршили напад на фран-
цуске положаје код шуме Шона,

југо-западно од Мај—Реневал, али су
извршили напад на фран-
цуске положаје код шуме Шона,
југо-западно од Мај—Реневал, али су
извршили напад на фран-
цуске положаје код шуме Шона,

југо-западно од Мај—Реневал, али су
извршили напад на фран-
цуске положаје код шуме Шона,

југо-западно од Мај—Реневал, али су
извршили напад на фран-
цуске положаје код шуме Шона,

југо-западно од Мај—Реневал, али су
извршили напад на фран-
цуске положаје код шуме Шона,

југо-западно од Мај—Реневал, али су
извршили напад на фран-
цуске положаје код шуме Шона,

југо-западно од Мај—Реневал, али су
извршили напад на фран-
цуске положаје код шуме Шона,

југо-западно од Мај—Реневал, али су
извршили напад на фран-
цуске положаје код шуме Шона,

југо-западно од Мај—Реневал, али су
извршили напад на фран-
цуске положаје код шуме Шона,

југо-западно од Мај—Реневал, али су
извршили напад на фран-
цуске положаје код шуме Шона,

југо-западно од Мај—Реневал, али су
извршили напад на фран-
цуске положаје код шуме Шона,

југо-западно од Мај—Реневал, али су
извршили напад на фран-
цуске положаје код шуме Шона,

југо-западно од Мај—Реневал, али су
извршили напад на фран-
цуске положаје код шуме Шона,

југо-западно од Мај—Реневал, али су
извршили напад на фран-
цуске положаје код шуме Шона,

југо-западно од Мај—Реневал, али су
извршили напад на фран-
цуске положаје код шуме Шона,

југо-западно од Мај—Реневал, али су
извршили напад на фран-
цуске положаје код шуме Шона,

југо-западно од Мај—Реневал, али су
извршили напад на фран-
цуске положаје код шуме Шона,

југо-западно од Мај—Реневал, али су
извршили напад на фран-
цуске положаје код шуме Шона,

југо-западно од Мај—Реневал, али су
извршили напад на фран-
цуске положаје код шуме Шона,

југо-западно од Мај—Реневал, али су
извршили напад на фран-
цуске положаје код шуме Шона,

југо-западно од Мај—Реневал, али су
извршили напад на фран-
цуске положаје код шуме Шона,

југо-западно од Мај—Реневал, али су
извршили напад на фран-
цуске положаје код шуме Шона,

југо-западно од Мај—Реневал, али су
извршили напад на фран-
цуске положаје код шуме Шона,

југо-западно од Мај—Реневал, али су
извршили напад на фран-
цуске положаје код шуме Шона,

југо-западно од Мај—Реневал, али су
извршили напад на фран-
цуске положаје код шуме Шона,

југо-западно од Мај—Реневал, али су
извршили напад на фран-
цуске положаје код шуме Шона,

југо-западно од Мај—Реневал, али су
извршили напад на фран-
цуске положаје код шуме Шона,

југо-западно од Мај—Реневал, али су
извршили напад на фран-
цуске положаје код шуме Шона,

југо-западно од Мај—Реневал, али су
извршили напад на фран-
цуске положаје код шуме Шона,

</